

OB NOVEM LETU
ISKRENO ČESTITAMO
VSEM ČLANOM KOLEKTIVA

DELAJSKI SVET
IN UPRAVNI ODBOR PODJETJA,
SINDIKALNI ODBOR,
AKTIV ZVEZE KOMUNISTOV,
MLADINSKA ORGANIZACIJA,
UREDNIŠKI ODBOR
GRADISOVEGA VESTNIKA

gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Ob vstopu v novo leto

Če se ozremo nazaj na poslovanje v preteklem letu 1963, moramo ugotoviti vrsto uspehov, ki so vredni omembe, ki vedno znova dokazujejo, da je GRADIS sposobno in veliko podjetje, da zna upravljati s sredstvi, ki so mu zaupana in nenehno išče poti k napredku in novim dosežkom.

Gradis je v minulem letu zaključil vrsto velikih in važnih objektov kakor v Kidričevem, v železarni na Raonah, na Jesenicah, v Zalogu in še drugod. Velikost nalog je bila ponekod taka, da sama poslovna enota dela ne bi zmogla, zato smo pozvali k sodelovanju še sosede in tako zadovoljili investitorja, sami pa izvršili plansko nalogo. Med enega naših največjih uspehov pa lahko štejemo naš delež pri graditvi obmestnega naselja Vlae v Skopju, kjer so vse naše enote nesebično in takoj priskočile na pomoč s svojimi najboljšimi kadri in tako pomagale izvršiti veliko nalogo v zadovoljstvo in zgled vsem sodelujočim.

Kakor so izvršene naloge ena vrsta naših uspehov, pa ne smemo tudi mimo naših finančnih rezultatov, ki so bili v preteklem letu še ugodnejši kot v letu 1962. Ti uspehi, priborjeni s trdim delom in rezultat uvajanja sodobnih metod gradnje in uporabe mehanizacije, nam bodo osnova za našo nadaljnjo rast, za našo modernizacijo in še večji porast dohodka. Vzporedno s tem pa ne smemo pozabiti na našo notranjo utrditev, na naše organizacijske ukrepe, ki so nam že doslej prispeli k boljšemu poslovanju in večji ažurnosti.

To so uspehi, doseženi v preteklem letu, moramo pa pogledati tudi naprej, v novo leto, poiskati osnovne probleme, ki jih bo treba rešiti in nakazati pot za bodoče delo.

Nesporno sodi med take probleme vprašanje kadrov. Ugotoviti namreč moramo, da nam teh občutno manjka, pa naj govorimo o zidarjih, tesarjih, strojnikih, deloodjih, tehnikih ali inženirjih. Zato bomo morali temu vprašanju posvetiti posebno pozornost.

Problem mehanizacije je naša naslednja nerешena naloga. Brez novih strojev, brez bistvenega povečanja števila in kapacitet naše opreme si napredka ne moremo misliti. Zato je prav, da že sedaj iščemo možnosti za potrebna vlaganja, da najdemo sredstva, ki nam bodo za tak korak potrebna.

Če bomo hoteli v prihodnje uspešno poslovati, moramo še naprej utrjevati naše organizacijske forme, poiskati še nove, sodobnejše prijeme, slediti razvoju tehnike v svetu in pri nas ter prilagajati naše rešitve potrebnemu strokovnemu nivoju.

Osnova za dobre rezultate pa nam bodo predvsem zainteresirani člani našega kolektiva, zato bomo morali še v večji meri poskrbeti za stimulativno merila nagrajevanja po delu, na nenehno izpopolnjevanje naših pravilnikov in metod ugotavljanje uspehov. V zvezi s temi pravilniki pa ne bomo smeli pozabiti tudi na drugo našo zakonodajo, ki naj postopno preraste v čvrsto celino, ki ne bo le napisana, ampak bo prešla v kri vseh nas, ki nam bo zvezda vodnica vseh naših ukrepov. Če nam bo naša zakonodaja to res, potem nam ne bo težko odstranjevati vse tiste majhne a pogoste nepravilnosti, ki se še vedno porajajo v našem vsakodnevnem delu, v člane našega kolektiva bosta prišla občutek in zavest, da je treba delati vedno pravilno in pošteno.

Velike naloge nas čakajo v letu 1964, vendar mislimo, da jih bomo dobro izvršili, saj so nam porok za to vsi naši delovni ljudje, katerim na to pot želimo: Srečno novo leto!

Glavni direktor
Ing. Hugo Keržan

Srečno
novo leto
1964

Naše

ANTON SKVARČA, žerjavist v podjetju zaposlen že 12 let. Ima največjo željo, da se mu žerjav ne bi pokvaril ter da bi bil efekt dela čimvečji. V privatnem življenju pa ima največjo željo, da bi čimprej dobil stanovanje, ker z ženo že 3 leta željno čakata nanj.

BERNARD GABRIJELČIČ in BOZO LUKAČ, šefa poslovnih enot Koper in Jesenice, si želita v letu 1964, da bi imel Gradis čimveč dela in seveda tudi čimveč zaslužka. Lukač pa si želi, da bi se v letu 1964 res uresničile težnje po enotnem in monolitnem Gradisu. Poleg tega bi rad, da bi bil čimprej prestavljen v bližino doma, ker se je že naveličal »vandrati« po svetu. Gabrijelčič pa želi, da bi v Kopru imeli dovolj skladov za postavitev samskega doma in še nekaj družinskih stanovanj, v privatnem življenju nima želja, ker je srečen očka v krogu svoje družine.

VIDA ARNEŽ, predsednica sindikalne podružnice centrale, ima veliko zunanjih in notranjih želja — toda podrobnosti ni hotela zaupati. Vsekakor, da bi bila zdrava in srečna v krogu družine.

MARJAN HERMEC iz Kovinskih obratov bo kmalu postal srečni očka. Želi si sina. V obratu pa želi, da bi imeli čimveč uspeha ter dosegli predvideno realizacijo 500 milijonov ur, ker bo pač tudi zanj potlej kaj več.

želje

SLAVA OBERLAJT, tajnica poslovne enote »Gradis« Maribor, želi, da bi v letu 1964 ne bi imela nobenega konflikta s šefi ter da bi čimprej prešli na 42-urni delovni teden. Poleg tega pa ima veliko željo, da bi zadruga »Moj dom« čimprej izgotovila stanovanje, da ji ne bi bilo treba več vstajati ob 4. uri okt. doslej. Ima še veliko želja, toda vse se ne morejo uresničiti.

JOZE POSTRUŽNIK, šofer je prevozil že preko 400 tisoč kilometrov (brez vsakega defekta). Z novim mercedesom pa že 21 tisoč. V podjetju je zaposlen 12 let. Ima največjo željo, da bi bil šef in drugi z njim zadovoljni ter da ne bi imel nobenega karambola. V privatnem življenju pa, da bi bil srečen. Na tihoma je še povedal malo željo, da bi si lahko v letu 1964 kupil »fič-ka«.

BLAZ ŠUPLIKA, zidarski vajenec, želi v letu 1964 uspešno opraviti izpit za kvalificiranega zidarja. Pri delu pa želi, da bi se v poklicu čimveč naučil, kot tudi, da bi čimprej zaslužil in pomagal svojim staršem. Tudi po končanem izpitu želi ostati v podjetju.

KAREL JANCIC, železokrivec, je v podjetju zaposlen že 14 let. Ima veliko željo, da ne bi nikoli zmanjkalo železa, ker mu tako tudi denarja ne bo zmanjkalo. Poleg tega bi rad imel še dobro ženo in obilo zdravja.

Uvajanje specializiranih enot zahteva boljšo in popolnejšo organizacijo dela. Del pridnih železokrivcev specializirane enote v Mariboru

drobne vesti

■ **Maribor** — Na zadnji razširjeni seji sindikalne podružnice so razpravljali o gibanju osebnih dohodkov, 42-urnem delovnem tednu, fluktuacija delovne sile ter o planskih nalogah 1964. Plan za leto 1964 predvideva 8–15% povečanja. Dosedaj so sklenili že za ca. 2 milijardi pogodb.

■ **Ljubljana** — 10. decembra je bila v sejni dvorani centrale podjetja IV. redna seja mladinskega komiteja Zveze mladine podjetja Gradis. Na seji so razpravljali o delu sekretariata, vzgoji mladega človeka ter o družbeno političnem udejstvovanju mladih gradbincev. Govorili so tudi o premajhnem sodelovanju mladine v organih upravljanja. V prihodnjem letu bodo volitve v organe delavskega samoupravljanja, zato že sedaj apelirajo na pravilno izbiro kandidatov. Prav tako si želijo, da se čimprej prične seminar za mladinske funkcionarje.

■ **Jesenice** — Za sekretarja osnovne organizacije ZK je bil izvoljen Lado Sanca, za namestnika sekretarja pa Stane Kramar.

■ **Ljubljana** — Pred kratkim je naše podjetje obiskala delegacija 35 inženirjev in tehnikov iz gradbenega podjetja »Rad« iz Beograda. Udeležence je v imenu podjetja pozdravil glavni direktor podjetja ing. Hugo Keržan. Udeleženci so se v glavnem zanimali za organizacijo podjetja in za montažno gradnjo. Ogleдали so si tudi Obrat gradbenih polizdelkov in samski dom v Bavdkovi.

■ **Koper** — V Kopru so svečano proslavili praznik 29. novembra. Na proslavi so razdelili tudi spominska darila. Mladina Kopa pa je imela lep kulturni program.

■ **Maribor** — Predsednik komisije za pripravo zimskih športnih iger Lado Janžekovič je že prišel s pripravo za izvedbo športnega dneva gradbincev Slovenije. Tekmovali bodo v slalomu, veleslalomu in teku. Za zimski športni dan gradbincev se je prijavilo ca. 35 gradbenih podjetij z 150 tekmovalci. Tekmovalci bodo spali v samskem domu Gradisa. Organiziran je tudi poseben štab, sestavljen iz priznanih smučarskih strokovnjakov.

Komunisti naj bolj poskrbe za idejno politično izobraževanje

Pred 14 dnevi je bila v Mariboru letna konferenca osnovne organizacije ZK poslovne enote gradbenega vodstva Maribor. Poleg številne udeležbe so se konference udeležili organizacijski sekretar občinskega komiteja ZK Maribor Sever, sekretar aktiva ZK podjetja Martinšek, glavni direktor podjetja dipl. ing. Hugo Keržan ter sekretarja poslovnih enot Jesenice in KO Maribor.

O delu komunistov je poročal sekretar osnovne organizacije Martin Zajšek, ki je med drugim dejal, da se je v novih pogojih delavskega in družbenega samoupravljanja bistveno spremenilo tudi delo osnovne organizacije. Zveza komunistov je vedno bolj faktor oblikovanja in razvijanja socialistične zavesti delovnih ljudi, ki neposredno sodeluje v upravljanju. Vrsto problemov, ki so se pojavljali, so naši komunisti uspešno rešili in politično delo v našem kolektivu, ki je raztresen po vseh občinah mariborskega okraja, je bilo uspešno, čeprav specifičnosti zahtevajo svojstven način reševanja. Kvaliteta notranjih odnosov se je v splošnem od lanske konference pa do danes bistveno izboljšala.

Nadalje je govoril o predvidenih planskih nalogah za leto 1964, ki predvidevajo, da se bo plan zvišal nad 2,8 milijarde dinarjev. Pozitivno je ocenil tudi dejstvo, da se je razprava o planu pričela mnogo bolj zgodaj kot prejšnja leta, kar bo nedvomno pripomoglo h kvalitetni pripravi nalog. Pri izvajanju planskih nalog pa morajo biti komunisti s svojim delom za zgled.

Poročilo je obravnavalo tudi statut in interno zakonodajo podjetja, družbeno politično dejavnost komunistov pri vnosu ljudskega posojila za obnovo Skopja, 42-urni delovni teden in delitev osebnih dohodkov. Obširno so obravnavali delitev po mesečnih obračunih. Mesečno ugotavljanje doseženega čistega dohodka za vsako obračunsko enoto posebej in izplačevanje osebnih dohodkov po doseženem čistem dohodku za vsako obračunsko enoto posebej je vsekakor korak naprej, zato bi morali ta sistem nadaljevati in utrjevati.

Ko je govoril o ideološko političnem delu, je dejal, da so komunisti premalo pozornosti posvečali idejno političnemu delu in odpravljanju vsega, kar je negativno. Razgledanost poprečnega člana Zveze komunistov vse prepočasno napreduje. Temu je deloma kriva raztresenost gradbišč, kar onemogoča skupen študij članov Zveze komunistov. Za individualen študij pa je premalo časa. Opaža se tudi premajhna zainteresiranost za individualni študij. Nekaj članov osnovne organizacije

se je med letom udeležilo več raznih seminarjev, vendar je to dosti premalo.

Na splošno pa komunisti mariborskega Gradisa uspešno sodelujejo pri vseh gospodarskih in družbeno političnih dogajanjih v podjetju. Vsak uspeh in vsaka najmanjša sprememba so le rezultat vztrajnega in ustvarjalnega napora komunistov.

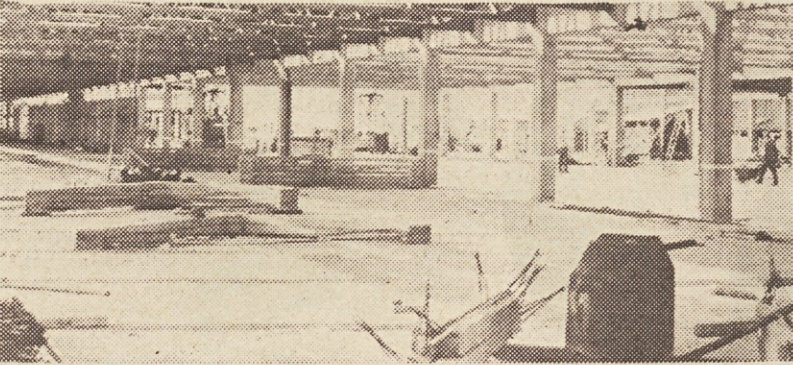
Po obširnem in konkretnem referatu tov. Zajška se je razvila živahna diskusija.

Ob zaključku je bil izvoljen nov sekretariat v sestavi: Martin Zajšek, Ludvik Javornik, Alojz Lisjak, Janez Horvat, Vinko Vajt, Tomo Lipič in Jože Grebene. C.

5 MINUT NA GRADBIŠČU

Zgoraj: Na objektu nove tovarne pohištva v Limbušu. Spodaj: Velika hala podjetja »Marles« bo imela 10.000 kvadratnih metrov površine.

Marles v Mariboru

Le za dobrih pet minut smo se ustavili v Limbušu. Na objektu smo komaj našli delovodjo Mira Žorža, ki je popolnoma na drugem koncu velike hale nadziral betoniranje pravkar položene strehe. Skoda, da je že zapadel sneg, je dejal ob pozdravu, toda zima nas ne bo ugnala. Gradbišče »Marles« sodi med naše velike objekte, saj bo sodeloval zavzemala 10.000 m² površine. Vrednost gradbenih del znaša ca. 500 milijonov dinarjev. Po podatkih Marlesa bo vrednost v tej veliki hali znašala okoli 3 milijarde din in v njej bo zaposlenih 800 delavcev.

Marles je priznana tovarna pohištva svetovnega slovesa, zato je tudi njih glavna naloga povečati izvoz jugoslovanskega pohištva. Poleg velike hale je zgrajen že velik žagarski obrat, katerega zmogljivost znaša letno 12 tisoč m³ žaganega lesa. Tu predelujejo tudi afriški les.

Gradbišče v Limbušu ima svoj svet delovne enote. Njegovi člani pridno razpravljajo in sproti rešujejo vse tekoče probleme.

Kvaliteta dela in trdnost betona

Ob zaključku leta je prav, če pogledamo, kje bo v naslednjem letu treba vložiti največ truda, da bomo izboljšali kakovost naših proizvodov.

Ker je beton material, ki ga v gradbeništvu največ uporabljamo, bomo tudi njemu posvetili največ pozornosti. Kot je znano, je odvisna kvaliteta betona od kvalitete uporabljenega cementa in mineralnega agregata ter od količine uporabljenega vode.

Cemente standardnih kvalitet nam dobavljajo tovarne cementa, gramozni agregat pa si pripravljamo sami. Priprava gramozja pa je v večini primerov naša slaba stran, saj marsikdo misli, da je za beton dober vsak gramoz, da le ni preveč umazan.

Vendar pa to pri današnjem stanju gradbeništvu, ko pri gradnji uporabljamo visoke marke betonov, ni res. Dober gramoz mora biti čist, brez primesi humusa in drugih organskih snovi. Čim preiskava vzorca gramozja ugotovi, da je teh snovi preveč, je treba gramoz prati. Prav tako mora biti dober gramoz sestavljen iz pravilnega razmerja med količino finih, srednjih in debelih zrn. Prav v tem pa na gradbiščih največ grešijo, posebno še na gradbiščih ob Muri in Dravi, ker je v naravnem gramozu mnogo preveč najfinejših zrn, katera trdnost betona najbolj zmanjšujejo. Z uporabo takega gramozja, ki ima mnogo finih zrn, dobimo seveda beton lepih površin z manjšim trudom, kot pa če bi uporabljali pravilno sestavljen gramoz, toda predpisano trdnost bomo le težko dosegli in še bomo morali zanjo uporabiti več cementa, kot bi to bilo potrebno.

V marsikateri naši gramoznici ali separaciji delo ni zadovoljivo in premalo pazijo na to, da bi poslali na gradbišče tak material, kakršnega so naročili. Tako imamo na severu naše ožje domovine separacijo, ki naj malo pazi na dobro pranje in na pravilno frakcioniranje gramoznega materiala in pošilja na gradbišča material, ki ne ustreza njihovim potrebam. Se več, tudi podraži njihovo delo, saj pri takem mineralnem agregatu ne moremo govoriti o kakršnemkoli prihranku cementa.

To pa ni edini primer slabega dela, saj imamo gradbišče, kjer mislijo, da se gramoz opere že tako, da ga s skrepersko žlico zapeljejo čez lužo talne vode. Da tako nestrokovno pranje ni učinkovito, povedo tudi količine cementa, ki ga morajo uporabiti zato, da s težavo dosežejo zahtevane marke betona.

Ing. Milivoj Sircelj

RENTABILNA INVESTICIJA

Ob nastopu zime se je pričel čas izobraževanja. Po programu centra za izobraževanje bomo v letošnjem letu organizirali vrsto strokovnih in družbeno političnih seminarjev. Težko je sicer trditi, kakšna naj bo vsebina izobraževanja za vsako posamezno delovno mesto ali posameznika, toda uspehi so v glavnem že tu.

Da bi ugotovili rezultate izobraževanja v preteklem letu, smo ob sodelovanju strokovnjakov organi-

zirali anketo, ki je zajela 544 članov kolektiva. Iz ankete je razvidno, da so člani kolektiva, ki so opravili tečaj ali seminar na vprašanja boljše odgovarjali kot ostali. Omejila se je tudi fluktuacija in 98% članov, ki so si v podjetju pridobili poklice (kvalifikacije), je še vedno v podjetju. To nam potrjuje, da je izobraževanje res rentabilna investicija.

Zato smo v decembru že pričeli s sistematičnim izobraževanjem. Organizirali smo že seminar za sindikalne funkcionarje ter dva enotedenska seminarja za člane delavskih svetov centrale in poslovnih enot. Na seminarju za člane delavskih svetov so razpravljali o družbenoekonomskem ravoju in o vlogi delavskega samoupravljanja, o razmejitvi kompetence — dobre in slabe strani decentralizacije itd.

Rajko Zupančič — sekretar podjetja — je govoril o statutu in interni zakonodaji podjetja. Albin Bačer — glavni analitik — je analiziral gospodarjenje v podjetju, ing. Alfred Peteln — glavni inženir — je govoril o sodobni organizaciji podjetja, organizaciji specializiranih ekonomskih enot in o modernizaciji podjetja. O delitvi čistega dohodka in osebnega dohodka je govoril glavni urednik Delavske enotnosti Vinko Trinkaus. Poleg naštetih so posamezne teme tolmačili še drugi priznani strokovnjaki.

Poleg tega smo v okviru centra za izobraževanje organizirali v Mariboru in Ljubljani še po dva tečaja za zidarje in tesarje. 25 tečajnikov pa obiskuje dvomesečni tečaj za verificirane poklice. Instruktorskega tečaja zidarske stroke, ki ga prireja zvezni center za izobraževanje, se udeležujeta dva delovodja iz poslovne enote Maribor, inštruktorski tečaj za strojnike pa obiskuje tov. Terselič iz KO Ljubljana itd. Skupno je šlo v decembru skozi različne tečaje in seminarje 164 članov kolektiva.

ZAHVALA

Vsem članom Strojno prometnega obrata in Kovinskih obratov se iskreno zahvaljujem za vso pozornost ob moji nezgodi.

Vinko Požar

„Gradisov vestnik“

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Toneta Tomšič« v Ljubljani — Izhaja mesečno

Samostojnost in povečana vloga sindikalnega dela zahtevata spremembo političnega dela. Udeleženci seminarja za sindikalne funkcionarje

Uslužbenci kovinskih obratov v Mariboru s svojim šefom tov. Nipičem

Najmanjši a trden člen verige

Popotna reportaža iz kovinskih obratov v Mariboru

Le dobrih 10 minut od velike hidroelektrarne »Mariborski otok« (ki jo je gradilo naše podjetje), so kmalu po osvoboditvi nastali »Kovinski obrati GRADIS Maribor«. Prva leta so se v glavnem ukvarjali z majhnimi in generalnimi popravili mehanizacije. Zdaj izdelujejo že specialne stroje za domačo gradbeno mehanizacijo. Tako so letos v strojnih delavnicah že izdelali 17 velikih sušilnih bobnov, 14 protitočnih mešalcev (po 250 litrov), 11 dozirnih naprav, 9 silosov za asfalt, več kot sto japanerjev itd. Skupno so v letošnjem letu ustvarili 530 milijonov dinarjev realizacije.

Šef poslovne enote Kovinskih obratov tov. Nipič je ravno podpisoval račune, ko smo vstopili v prijetno zakurjeno pisarno. Računi so se večina glasili na tuje naročnike. »Strojne delavnice delajo v glavnem za druga gradbena podjetja,« je dejal tov. Nipič, »vsem ko delajo ključničarske, kleparske in remontne delavnice za naše podjetje.«

»Naša enota posluje hitro in poceni, naši izdelki so si že pridobili velik sloves tudi izven podjetja,« je dejal tov. Rizmal, šef komercialne, ki se je prav tedaj vrnil s službenega potovanja iz Novega Sada. V obratih je zaposlenih 153 delavcev in uslužbencev. Imajo svoje organe upravljanja. Celotno poslovanje je razdeljeno na štiri obračunske enote: strojna, novo-

delavnice. Kajti zaradi izredne kvalitete dela in velikega povpraševanja po strojih se mora povečati tudi kapaciteta prostorov.

In kakšni so problemi? »O, teh je še vedno dovolj,« je odgovoril tov. Nipič. »V letošnjem letu nam je povzročala največ problemov delitev osebnih dohodkov po tako imenovanih »kvalifikacijah« in pomanjkanje strokovnih kadrov. Manjkal nam je tudi oddelek za pripravo dela in analize. Zato bomo v letu 1964 namestili dva analitika za strojno in kleparsko delavnico.

Delamo tudi prototip 500-litrskega mešalca, ki ga je ob sodelovanju strokovnjakov iz KO Ljubljana skonstruiral Stanko Mlakar. Ta mešalec bo monti-

V kovinskem obratu v Mariboru so zaposlene tudi ženske

Gradnja, kleparska in remontna. Poleg obratnega delavskega sveta ima vsaka obračunska enota svoj strokovni svet, ki šteje 3-5 članov in interni pravilnik za delitev osebnih dohodkov. Osebnih dohodkov delijo na podlagi mesečnega obračuna. Poprečni presežek se giblje od 6 do 8 %.

Velike zasluge pri uspehu poslovne enote imajo tudi kleparska delavnica, novogradnja in remontna delavnica. Kleparska delavnica je opravila kleparska in krovna dela na vseh večjih objektih naših poslovnih enot v Mariboru in Ravnah v skupni vrednosti 160 milijonov, obračunska enota novogradnja pa razna obrtniška dela v vrednosti 140 milijonov dinarjev. Vrednost remontnih del, ki jih je opravilo podjetje, pa znaša 35 milijonov dinarjev. Kapaciteta remontne delavnice je za potrebe podjetja premajhna, zato jo bodo prihodnje leto povečali. Predvsem pa jim manjka strokovnjakov.

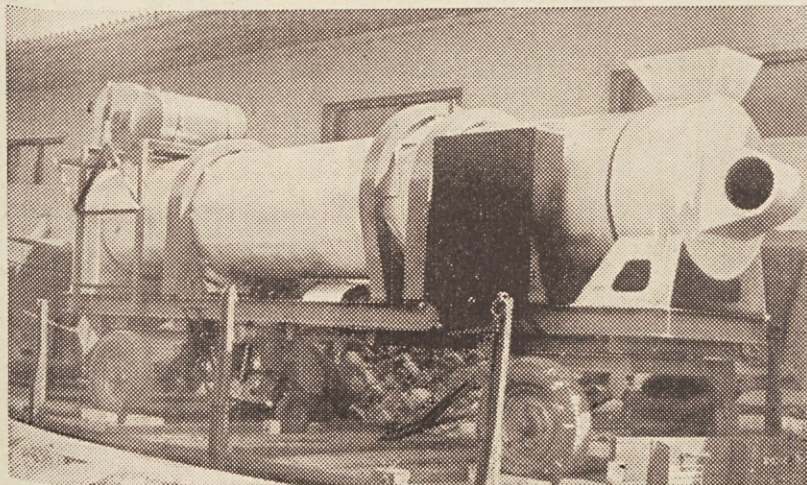
Perspektive za leto 1964 so ugodne. Vse kapacitete so že do maja zasedene. Predvidevajo, da bo znašala vrednost realizacije prihodnje leto čez pol milijarde dinarjev. Za lastne potrebe bodo med drugim zazidali tudi veliko lopo in tako razširili obrate novogradnje in strojne

ran v centralni betonarni v Ljubljani. Če bomo uspeli, jih bomo delali še za tuja podjetja.

V pogovor je posegel tudi predsednik sindikalne podružnice Erih Kranjc. »Res, naš trud je bil plačalan z uspehi na strokovnem kot na političnem področju. Naša podružnica je vse leto pomagala pri reševanju tekočih problemov. Mnogo smo razpravljali o 42-urnem tedniku. Predvidevamo, da bomo spomladi že prišli na skrajšan delovni čas, seveda bo pri tem treba poiskati vse naše skrite rezerve in izboljšati organizacijo poslovanja.«

»Ko ocenjujemo svoje delo in konkretne rezultate, moram pohvaliti tudi celoten kolektiv, posebno pa naše zveste sodelavce Ferda Ranerja, Imra Crveka, Ivana Zamudo, Ferda Kovačica, Alojza Kalana in še mnogo drugih skromnih in tihih sodelavcev. Ob novem letu pa je želja našega kolektiva, da bi se oddelek za pripravo dela na centrali podjetja bolj zanimal za nas in se poglobil tudi v razvoj naših obratov, ne pa da smo dostikrat prepuščeni sami sebi. Zelim, da bi Gradis postal zopet veliko in enotno podjetje,« je zaključil razgovor šef poslovne enote KO Maribor tov. Nipič.

L. C.

Naprava za sušenje gramoza in peska — izdelek kovinskih obratov »Gradis« Maribor

OB RAZPRAVI O STATUTU PODJETJA

NAŠ NAJVIŠJI ZAKON

Naše podjetje je že sestavilo osnutek statuta, uskladiti pa ga je treba z določili ustave, ker je bil izdelan prej, kot pa je bila sprejeta ustava. Zato je delavski svet podjetja imenoval posebno komisijo z nalogo, da prouči posamezna poglavja omenjenega osnutka in predloži spremembe in dopolnitve v razpravo delovnemu kolektivu.

V razpravi je že osnutek uvodnih določil, določil o delovnih razmerjih in o organu upravljanja na centrali podjetja.

Komisija je dala nadalje v razpravo teze za osnutek v poglavju o ekonomskih razmerjih, ki jih sedanjí osnutek ni obdelal. Prav tako pa bo osnutek statuta dopolnjen v posebnem poglavju s smernicami in cilji podjetja, kakor jih je osvojila nedavno sindikalna konferenca v podjetju kot rezultat razprav o posameznih enotah.

V času, ko bodo člani kolektiva razpravljali še nadalje o osnutku našega statuta, ki ga bo moral po ustavnih določilih sprejeti delavski svet podjetja do konca aprila 1964, je prav, da z nekaj mislimi osvetlimo principe, po katerih je sestavljen osnutek, in ugotovimo, kakšna so posamezna določila, ki bistveno vplivajo na razvoj delavskega samoupravljanja, in principe o delitvi in medsebojnih razmerjih.

MATERIALNA OSNOVA DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Vsa družbena aktivnost je usmerjena v zadovoljevanje človekovega materialnega in družbenega položaja v skladu z rezultati dela. Delovni človek je postal ekonomsko svoboden, osvobojen je izrabljanja in administrativnega birokratizma s tem, da je samoupravljevalec in da je postal graditelj nove socialistične družbe. Sistem samoupravljanja in njegov mehanizem utrjuje in precizira novi položaj človeka pri delu v proizvodnji in delitvi, in to ne samo v svoji delovni organizaciji, temveč tudi v komuni in širši skupnosti. Družbena lastnina je skupna baza združenega dela in samoupravljanja.

Materialna osnova sistema samoupravljanja je delitev po delu. Vsak delovni človek dela pod enakimi pogoji in si glede po obsegu in vrednosti svojega dela prisvaja del, ki mu pripada po skupno utrjenih kriterijih.

Ta načela utrjuje naša ustava, ko določa položaj in vlogo delovnega človeka in razvija oblike političnega sistema in organizacijski mehanizem samouprave na osnovi proizvodnega principa in ustvarja s tem najugodnejše pogoje za čim bolj direktni vpliv delovnega človeka na lastne pogoje dela in za čim ugodnejši razvoj družbenega samoupravljanja.

Na teh principih je sestavljen tudi osnutek našega statuta, ko uvaja v prakso in dalje razvija socialistična načela. Kot novi samoupravni del podjetja naj zagotovi ugotovitve rezultatov demokracije in odpre široke možnosti v nadaljnjem procesu upravljanja podjetja po delovnem kolektivu.

Kakšna je njegova struktura, s katero so zajeta ta načela, ki jih konkretizira?

V osnutku našega statuta, so posamezna določila obdelana v poglavjih: uvodne določbe, cilji podjetja, struktura podjetja, pristojnosti in delovanje organov upravljanja, ekonomska razmerja, delovna razmerja in končne določbe.

Poudariti cilje določene gospodarske organizacije je osnovno, da lahko pravilno usmerja svojo poslovno politiko. Konkretizirani morajo biti vsi osnovni cilji podjetja, in sicer tehnično proizvodni, ekonomski in socialni.

Od strukture podjetja je v veliki meri odvisna sposobnost podjetja za uspešno prevzemanje in izpolnjevanje nalog. Temeljne enote našega podjetja so poslovne enote. Ta splošen naziv se v našem osnutku statuta uporablja za gradbeno vodstva, gradbišča, obrate (Kovinski obrat Ljubljana in Maribor, Obrat gradbenih polizdelkov v Ljubljani in Lesni obrat Skofja Loka) in za Biro za projektiranje, študij in razvoj. Poslovne enote imajo v svojem sklopu obračunske enote, to so najmanjše delovne enote, katere ustanavlja organ upravljanja poslovne enote, kjer je to ekonomsko utemeljeno.

»POSEBNA — SAMOSTOJNA« OE

Kot posebna oblika delovne enote je v osnutku statuta obdelana »posebna — samostojna« obračunska enota. Kadar je v splošnem interesu podjetja, ustanovi delavski svet podjetja posebno samostojno obračunsko enoto. To je lahko specializirana delovna skupina za opravljanje določenih del, ali jo delavski svet podjetja ustanovi v primeru, kadar je potrebno prevzeti dela, katera ne more prevzeti že organizirana poslovna enota, in je glede na obseg dela ali trajanje takega dela ekonomsko in organizacijsko ne-utemeljeno, da bi ustanovili poslovno enoto v celotni organizacijski obliki.

Organ upravljanja v posebni — samostojni obračunski enoti je svet enote, ki uveljavlja v času svojega obstoja in dela pristojnosti, ki izvirajo iz dosledne uresničitve načel ekonomskega poslovanja — večanje produktivnosti dela, uveljavljanje rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja. Odloča o razdelitvi tistega dela družbenega proizvoda, ki pripada obračunski enoti na podlagi delitve po delu, to je ustvarjenih sredstev, namenjenih za osebne dohodke. Dalje ureja delovna in druga razmerja, ki izvirajo iz skupnega dela članov kolektiva enote ter skrbi za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev vseh članov kolektiva enote.

Značaj našega dela zahteva dinamičnost poslovanja in vsa organizacija mora temeljiti na takih osnovah, katere omogočajo čim večjo mobilnost celotnega podjetja. Zato ne bi bilo prav, če bi organizacija takšna načela branila ali jih celo onemogočala.

TRISTOPENJSKI SISTEM

Glede upravljanja določa osnutek statuta takšen mehanizem, s katerim je omogočena dosledna udeležba vseh članov delovnega kolektiva v predstavniških organih upravljanja. Predviden je tristopenjski sistem: delavski svet podjetja kot najvišji organ upravljanja, obratni delavski sveti poslovnih enot, sveti obračunskih ter posebnih — samostojnih obračunskih enot in obratni svet centrale podjetja, ki ga lahko uvrščamo po pristojnostih med svete obračunskih enot.

Da bi bila zagotovljena udeležba upravljanja po kolektivu, mora delavski svet podjetja ob razpisu volitev predvideti tolikšno število članov delavskega sveta, da so zapadene vse poslovne enote, posebne samostojne obračunske enote in obratni svet centrale.

Na nivoju podjetja deluje kot kolektivni organ upravljanja upravni odbor podjetja, katerega člane izvoli delavski svet podjetja. Na nivoju poslovne enote pa deluje upravni odbor enote, katerega izvoli delavski svet poslovne enote.

Ker so voljeni v delavski svet poslovne enote člani kolektiva njenih obračunskih enot, izmed teh pa se volijo člani delavskega sveta podjetja, je udeležba vsega kolektiva podjetja po predstavnikih zagotovljena. Enako je zagotovljeno upravljanje kolektiva posebne samostojne obračunske enote in kolektiva centrale podjetja.

V važnejših odločitvah za reševanje določenega problema in kadar ugotovi delavski svet podjetja, da je to potrebno, razpiše referendum. Obvezen pa je razpis referenduma za ugotovitev mnenja celotnega kolektiva, kadar gre za vprašanje odcepitve posamezne enote, pripojitve k drugemu podjetju, ali kadar gre za temeljne notranje spremembe v organizaciji in delu podjetja, ki lahko po svoji vsebini vplivajo na nadaljnji razvoj in obstoj celotne delovne organizacije.

UPRAVLJANJE S SREDSTVI

Podjetje izpolnjuje svoje cilje, ki so izraženi v poslovnem načrtu (letnem ali perspektivnem poslovnem načrtu).

Vsa sredstva, s katerimi podjetje upravlja, predstavljajo celoto in se z njimi gospodari na podlagi samoupravnih aktov in drugih internih predpisov, katere v ta namen izdaja delavski svet podjetja kot najvišji organ upravljanja.

Tako določa osnutek statuta v poglavju »ekonomska razmerja«.

Letni poslovni načrt podjetja predstavlja osnovni ekonomski instrument, ki temelji na ugotovitvah o lastnih kapacitetah in analizi tržišča.

Pogoj za uspešno ekonomsko poslovanje je dosledno izpolnjevanje vseh postavk poslovnega načrta podjetja. Poslovne enote in posebne — samostojne obračunske enote sodelujejo v razpravah ob pripravah poslovnega načrta, katerega sprejema delavski svet podjetja. Poslovne enote so dolžne upoštevati enotne cilje in smernice, določene v poslovnem načrtu podjetja in usklajdui svoj plan dela, ki ga organi upravljanja enote sprejemajo kot svojo obveznost.

Glede delitev določa poglavje o ekonomskih razmerjih, da vsaka poslovna enota ugotavlja svoj čisti dohodek in razpolaga z na novo ustvarjenimi sredstvi v okviru in višini, ki jo določajo letni poslovni načrt podjetja in določila pravilnika o delitvi čistega dohodka, ki ga sprejema delavski svet podjetja.

Razdelitev sredstev na osebne dohodke je določena v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, izdanem od delavskega sveta podjetja, v katerem morajo biti navedene osnovne smernice in okviri, v katerih se naj opravlja nagrajevanje. Statut pa narekuje organom upravljanja poslovnih enot in posebnih — samostojnih obračunskih enot ter organu upravljanja centrale podjetja, da izdajo svoje pravilnike o delitvi osebnih dohodkov med svoje člane kolektiva z upoštevanjem meril pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki ga je sprejel delavski svet podjetja. V svojih pravilnikih morajo enote uveljaviti dosledno načelo delitve po delu.

Določila statuta naj bi utrdila čim večjo enotnost v izvajanju poslovne politike podjetja in vsestransko stimulatvost s tem, da soodločajo o tem vsi člani kolektiva in da se pri tem upoštevajo skupni interesi podjetja kot celote, interesi delovnih enot in interesi družbene skupnosti.

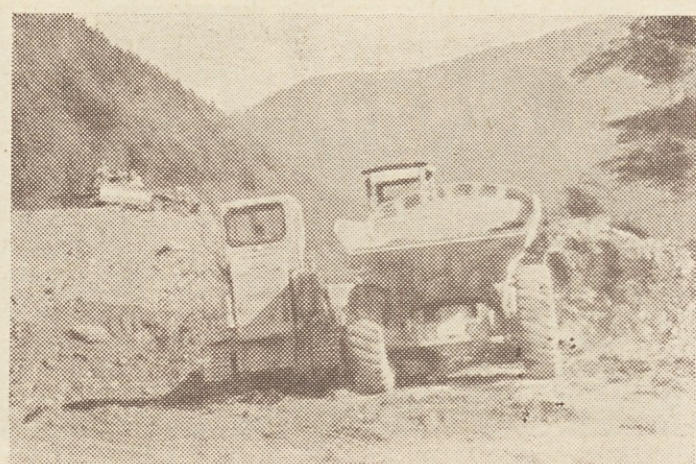
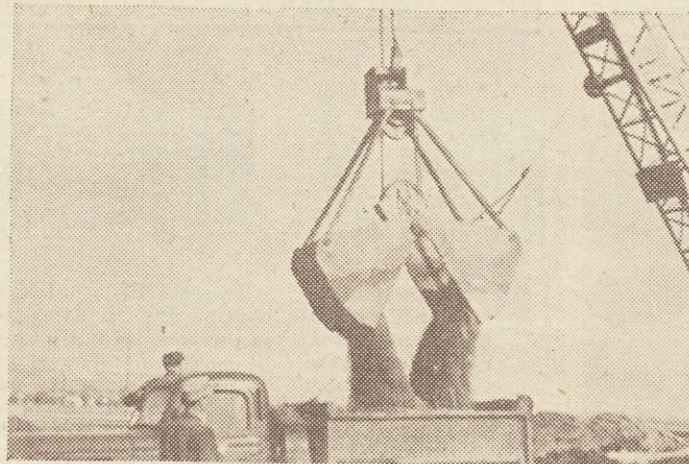
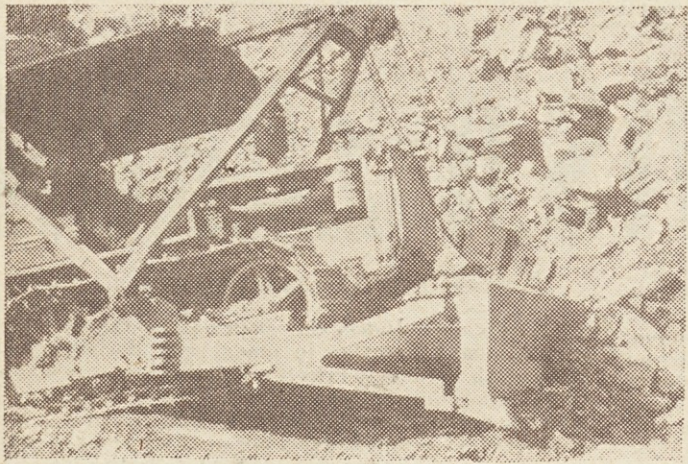
Svoje interese, svoje pravice zadovoljuje vsak član delovnega kolektiva v izpolnjevanju obveznosti do delovne organizacije, v kateri dela. Vse pravice, družbeni in materialni položaj izhaja iz obveznosti delovnega človeka, člana kolektiva, da v prvi vrsti družbeno koristno dela in da se podreja socialističnim normam, katere je s sodelovanjem sam postavil, ali bil sam udeležen pri sprejemanju teh načel.

O tem jasno govori poglavje o delovnih razmerjih v osnutku statuta.

Statut podjetja naj ne bi bil le napisan akt in da bi takšen tudi ostal, poslovanje, vse delovanje podjetja pa bi šlo drugo pot. Vsebina našega statuta, ki konkretizira enotna načela, izražena iz zavesti in izvirajoča iz težen članov našega kolektiva, zanika takšno trditve. Vsekakor pa leži na nas vseh, da bomo uresničili naš statut v celoti in izvajali pri delu njegova načela in smernice, katere smo si sami postavili.

Zato naj bo razpravljanje o osnutku statuta čim širše, da bodo predlogi omogočili uspešno delo komisiji za sestavo osnutka, ki ga bo sprejel najvišji organ upravljanja našega podjetja. Naš interni najvišji zakon naj bo odraz mišljenja in delovanja celotnega kolektiva.

Rajko Zupančič

Smrt za buldozer je odiranje materiala na slabih tleh

S stroji je treba znati ravnati, da dajo čim večji učinek

Sodelovanje buldozerja, nakladača in dumperja v Podvelki

Akcija: več strojev in še več usposobljenih strojnikov

Prispeli smo do zaključka poslovnega leta. Med letom smo imeli pri opravljanju naših nalog neštete težave, ki so se stopnjevale iz dneva v dan, čimbolj smo se bližali k zaključku del. Med že sprejetimi nalogami v začetku leta so prihajale nove, bolj važne in še bolj nujne. V sredini leta smo pričeli graditi ljubeljsko cesto, v zadnjem trimesečju pa smo dobili zaradi katastrofe v Skopju še nalogo, da zgradimo skupno s kopera nti ca. 900 stanovanj.

● Dosedanje izkušnje

Za izvršitev osnovnih nalog, katere smo prevzeli v začetku leta, nam je primanjkovalo predvsem potrebne mehanizacije. Ljubeljska cesta je zahtevala dodatno mehanizacijo, ki smo jo iskali ne samo v Sloveniji, ampak tudi v sosednji republiki, za Skopje pa smo morali zarežati v živo. Naše edinece so morale odstopiti še tisto bomo mehanizacijo, ki naj bi kljub pomanjkanju le izvršila prvotno sprejete naloge.

Na delovnih mestih, po vseh delovnih Gradisa, so postali nerazumni, pri posojanju in premikih strojev nezaupljivi. Niso več verjeli, da bodo dobili vrnjene stroje, če so bili poslani v popravilo v delavnico, ali pa če so morali stroj posoditi drugi edinci, ki je imela bolj prioriteta dela. Strojniki so delali noč in dan, svetek in petek, za stroje ni bilo časa niti za osnovno vzdrževanje. Stroj in strojniki so se čez noč premeščali, telefoni so peli, obljube se niso izpolnjevale, skrivali smo se drug pred drugim, situacija je bila mučna, predvsem za tiste, ki bi morali izvršiti naloge in za ti-

ste, ki bi morali pomagati iz teh težav.

Res je, bilo je hudo, načeli smo drug drugemu živce, naloge bodo izvršene, mi pa smo si nabrali novih izkušenj in spoznanj, katere bo potrebno upoštevati ob nastopu novega poslovnega leta. Zima, ki je nastopila, nam bo pomirila živce, tako da se bomo lahko temeljito pripravili na nove naloge.

● Za milijarde novih strojev

Kljub temu, da smo v letošnjem letu nabavili za 500 milijonov novih strojev in da smo si lahko izposodili od tujih podjetij vsaj za 30 % dodatnih potrebnih strojev, je bilo vsem razumljivo, da pri takšnem stanju strojev in pri takšnih nalogah, katere smo sprejeli, ni mogoče delati. Ze med letom smo ugotovili, da bomo morali pričeti z akcijo: nabaviti več strojev in usposobiti še več strojnikov. Smatram, da je to nerazdružljiva akcija, od katere pa ne moremo odstopiti za nobeno ceno, ampak zastaviti vse sile, da jo čimprej realiziramo.

Upravni odbor podjetja je na novembrski seji poslušal poročilo o stanju strojev, o tem, da strojev ne vzdržujejo sistematično, da je premalo strojnikov, da so neprimerno usposobljeni in naposled tudi preslabo nagrajevani. Vsi predlogi, ki so bili predloženi UO za odstranitev teh pomanjkljivosti, so bili sprejeti.

Sedaj je samo še naloga strokovnih služb centrale, da poskrbe za vse tiste pogoje, da bodo predlogi realizirani. Komisija za investicije je razpravljala že o prvem predlogu za nabavo strojev v letu 1964, ki je bil sestavljen na podlagi predlogov enot (spisek želja), in sprejela naslednje načelne smernice za predloge DS ob sprejemanju programa investicijskih navedb za leto 1964:

■ iz sredstev podjetja se nabavi težka mehanizacija, vozni park in kritična srednja gradbena mehanizacija;

■ okvirni znesek za nabavo te mehanizacije je milijarda do milijarde 200 milijonov din;

■ odobri naj se nabava tistih strojev in opreme za servisne delavnice, ki se nanašajo samo na stalne obrate, in ki je najnujnejša;

■ oprema servisnih delavnic, gradbenih poslovnih enot, oprema upravnih prostorov, nabava pisarniških strojev, oprema samskih domov in DUR naj se nabavi iz lastnih skladov in amortizacije DUR;

■ gradbene investicije se bodo nadaljevale samo tiste, ki so se pričele v letu 1963 in jih je DS podjetja odobril, nove pa samo tiste, ki bodo financirane iz lastnih skladov enot ali pa so interesantne za celotno podjetje (razne specializirane baze, betonarne in železokrivske baze);

■ iskati je možnost uvoza tistih strojev, ki jih domača industrija ne izdeluje;

■ za realizacijo nabave osnovnih sredstev iz leta 1964 je potrebno k lastnim sredstvom podjetja najeti še dolgoročni kredit.

O teh predlogih bo dokončno razpravljalo po novem predhodnem zasedanju komisije za investicije še DS podjetja.

Medtem pa zbiramo dokumentacijo, ki jo je potrebno predložiti banki za najetje posojila. Predvideno je, da bo potrebno najeti pri Splošni gospodarski banki posojilo v višini 700 milijonov, lastnih sredstev pa imamo na razpolago po zaključnem računu v letu 1963 in sredstev amortizacije za okrog 500 milijonov dinarjev.

V programu nabav je predvideno, da se bomo opremili v letu 1964 še s šestimi buldozerji, štiri- mi lažjimi bagri »Radoje Dakić«, enim univerzalnim bagrom »14.

oktober« 0,5 m³, petimi žerjavi, od katerih bodo trije izdelek LIEBHERR Metalna 25 t/m ter dva žerjava »Jules Weitz«, katera prav tako izdeluje Metalna, tri vibromakse, dva vibrovaljarja, dva motorna valjarja, en nakladač TG-90. Od voznega parka nameravamo nabaviti še šest MAZ, osem avtomobilov TAM-4500 kiper, dva nekiperja TAM-4500, en FAP vlačilec ter nekaj specialnih avtomobilov ter prikolic za prevoz betona, strojev ter betonskega železa. Skupno nameravamo vložiti v težko mehanizacijo okrog 400 milijonov dinarjev, v vozni park pa okrog 170 milijonov dinarjev.

Pri srednji mehanizaciji nameravamo nabaviti predvsem kritično. Predvideni znesek za nabavo srednje mehanizacije, naj bi bil okrog 300 milijonov. Od tega zneska je predvidenih okrog 100 milijonov za nabavo centralnih betonarn, kapacitete 12–15 m³/h. Trenutno je ena predvidena v Ljubljani, ki nam jo bo dobavilo podjetje »Itas« iz Kočevja po licenci Arbau in bo polnoavtomatska, druga je predvidena za Maribor, uvožena iz Poljske od firme POLIMEX in bo polavtomatska.

Iz uvoza se predvideva za ca. 100 milijonov vrednosti strojev. Zdaj je začela Splošna gospodarska banka zbirati podatke o potrebah po uvozu iz Vzhoda. Vzhodne države nam nudijo možnost kreditiranja za dobo petih let v 100 % nabavni vrednosti strojev s tem, da pa morajo imeti podjetja na razpolago sredstva za carinske in transportne stroške, kar pa predstavlja okoli 40 % nabavne vrednosti strojev.

● Hočemo več strojnikov

Ze pri sedanjem številčnem stanju strojev smo lahko ugotovili, da imamo na razpolago premalo kvalificiranih strojnikov. V SPO, kjer je zbrana vsa težka mehanizacija, imamo npr. na razpolago za 98 strojev 89 strojnikov, od katerih je komaj polovica kvalificiranih. Ker predvidevamo nove nabave strojev, bomo potrebovali vsaj še 30 novih strojnikov. In prav tu moramo začeti z drugim delom našo akcijo, tj. s pridobivanjem novih strojnikov. Razumljivo je, da teh strojnikov ne bomo dobili od drugih podjetij, ampak si jih moramo vzgojiti sami iz lastnih vrst. Edina možnost je, če izbiramo med tistimi PK in KV strojniki, ki so že zaposleni v podjetju na naših poslovnih enotah. Če so se enote morale odreči v letošnjem letu strojem, potem se bodo morale in sicer takoj, odreči tistim strojnikom, ki so jih tudi same usposobile!

Na seji UO podjetja so bili med sprejetimi sklepi tudi sklepi, ki se nanašajo prav na to akcijo, to je, da bodo morale enote odstopiti strojnike SPO ter nadalje nuditi možnost, da se bodo strojniki lahko praktično usposabljali za pravilno upravljanje s stroji. Verjetno bo to trenutno zopet boleče za posamezne enote, toda treba je misliti na interese celotnega podjetja, saj ne moremo zaupati strojev, zaradi katerih se bomo morali zadolžiti, neizkušnim strojnikom.

Naš namen je zbrati čimveč strojnikov samo zato, da bomo lahko pozneje opravili tudi selekcijo med strojniki ter tako odstranili tiste, ki niso disciplinirani ali usposobljeni za delo s stroji. Poslovne enote podjetja so dolžne pri tej akciji tesno sodelovati, saj je odvisen uspeh te akcije prav od njih.

Pred organi delavskega samoupravljanja v podjetju in pred družbo odgovarjamo, kako upravljamo z osnovnimi sredstvi podjetja.

Da ne bi nastale vrzeli v poslovnih enotah zaradi odstopanja polkvalificiranih in KV strojnikov, je seveda nujno potrebno, da pričnemo takoj z izbiro in usposabljanjem novih NKV delavcev, ki imajo veselje za delo s stroji. Tako kot je potrebna akcija v okviru celotnega podjetja za reševanje problema strojnikov v SPO, tako je vzporedno s tem potrebna druga akcija v poslovnih enotah za reševanje problemov strojnikov za upravljanje strojev srednje mehanizacije.

● Strojnike bomo morali sami usposobiti

Upravičene so bile v večini primerov pritožbe, ki so se nanašale na delo strojnikov s stroji. Doslej nikdar v podjetju za to nismo dovolj skrbeli, saj smo dopuščali, da so se strojniki učili na različnih strojih. Tako imamo zdaj strojnike, ki sicer znajo ravnati z različnimi stroji, ne znajo pa z njimi doseči tistega efekta, ki bi ga sicer lahko, če bi znali s stroji pravilno delati. »Voziti« se z valjarjem po delovšču, ne pomeni, da s strojem pravilno delaš. »Voziti« se z nakladačem naprej in nazaj, ne pomeni doseči s strojem maksimalni efekt nakladanja. Sedaj ne gre pri tem za to, da bi ugotavljali, kako strojniki ne znajo delati s stroji. Gre tudi za ugotovitev, da strojnike nihče ni učil delati s stroji. Če govorimo o akciji za usposabljanje strojnikov, potem je tu misliti na inštruktorje, in sicer strojne inštruktorje, ki bodo naučili strojnike, kako se s strojem ravna, vzdržuje ter na gradbene inštruktorje, ki bodo naučili strojnike, kako se s stroji dela, kako se doseže čimboljši efekt stroja. Pri reševanju teh problemov bodo morale nujno sodelovati gradbena operativna, kadrovska služba in strojna služba v podjetju.

V našem podjetju nismo tako bogati, da bi si lahko privoščili takšno stihijsko delo pri ravnanju s stroji. Ko bomo strojnike usposobili tako, da bodo znali s strojem pravilno ravnati in z njimi pravilno delati, bo potrebno manj strojev, stroški vzdrževanja bodo prav tako manjši in se bo prav ta akcija pokazala kot uspešna, ko bomo z znižanjem teh stroškov dosegli boljši finančni uspeh.

Ker predvidevamo v prvih mesecih 1964. leta tečaj za usposobitev strojnikov, bo ta tečaj predvsem usmerjen na usposabljanje pri praktičnem delu. Vsi dosedanja tečaji, ki so bili organizirani za pridobitev kvalifikacije, so bili uspešni samo v tem, da so strojniki dobili v roke šprichevalo za pridobitev kvalifikacije in s tem tudi zboljšanje osebnih dohodkov, nikakor pa niso uspeli v tem, da bi znal strojniki po končanem tečaju dejansko s stroji tudi pravilno delati.

Za praktično usposobitev žerjavistov nameravamo postaviti dva žerjava, ki sta že doslužila, in jih bomo uporabljali enega v Ljubljani na sektorju obratov, drugega pa v Mariboru prav tako na sektorju obratov. Oba stroja bosta služila kot skladišna stroja za nakladanje in razkladanje, razen tega pa bo še omogočeno, da se bodo pri takšnem delu žerjavisti praktično usposabljali. Za vse druge bo potrebno najti prav tako praktičen način usposabljanja strojnikov.

● Stroje bolje vzdrževati

V naši operativi je zmotno mišljenje, da ne predvidevamo tistega časa, ki je potreben za vzdrževanje strojev. Vsak operativni plan mora praviloma obsegati tudi plan, kako bomo stroje vzdrževali, da bodo dosegli čimboljšo kontinuiranost dela. Prav tako je zmotno življenje nekaterih, ki mislijo, da je vzdrževanje strojev samo popravilo strojev v delavnici. Stroj pričnemo vzdrževati tisti trenutek, ko smo ga nabavili in z njim začeli delati. Kdo bi morda rekel, da to velja za tiste stroje, ki so bili slabo izdelani v tovarnah. Toda s tem ni tako.

V znanosti poznamo pojem preventiva, kar pomeni, da so tiste akcije, ki so potrebne za podaljševanje trajanja npr. strojev in ki preprečujejo nenadne in nepredvidene poškodbe ter neplanirane prekinitev dela. Poleg preventivnih ukrepov pa so potrebni še razni periodični pregledi in tekoča popravila, s katerimi preprečimo večje poškodbe.

Vsemu temu pa smo do sedaj prav tako posvetili premalo pozornosti, zato so bili med sklepi UO podjetja sprejeti tudi taki, ki zahtevajo, naj bi organizirali v centrali podjetja, kakor tudi v enotah službe, ki bodo skrbjele samo za vzdrževanje strojev. Če hočemo preiti od stihijskega vzdrževanja strojev k sistematičnemu, potem moramo vzpostaviti ta delovna mesta, organizirati službo vzdrževanja, in sicer takoj, če nečemo povzročiti škode. Strojnikiferenti, predvsem pri večjih enotah, ne vedo kakšni so stroji in zvedo za to šele takrat, ko so že pokvarjeni.

Upravni odbori poslovnih enot bodo morali sprejeti ustrezne

sklepe, ki bodo zagotovili, da se bodo tudi sklepi UO podjetja realizirali.

Za vzdrževanje strojev niso odgovorni samo strojniki, če hočemo sistematično pričeti z vzgojo pri vzdrževanju strojev. Treba bo vzgojiti tudi vse tiste, ki neposredno ali posredno sodelujejo pri delu s stroji. Predvsem mislim na tiste gradbene delovodje in sektorske vodje, ki mislijo, da je stroj sposoben za delo, dokler se vrti. Tudi mišljenje, da stroja ne dajo v popravilo, ker ga bodo delavnice predložile zadrževali, ali ga pravočasno ne bo dobil nazaj, ali ker nima zanj nadomestila, ni samo zmotno, temveč tudi škodljivo. Poznamo primere, ko strojev med letom sploh niso tekoče vzdrževali, toda ob zaključku del je bil stroj samo še za generalno popravilo ali pa celo samo še za staro železo. Ni moj namen, da bi se na tem mestu razpisal o vzdrževanju, ki zahteva, kot pravim, posebno organizacijo službe, ampak bi rad samo poudaril, da je služba vzdrževanja vsaj tako važna kot skrb za nakup nove mehanizacije.

● Strojnike bolje stimulirati

Ko govorimo o nabavi novih strojev, vzdrževanju strojev, o akciji za pridobivanje novih strojnikov in o njihovem praktičnem usposabljanju, ne moremo mimo dejstva, da smo strojnike v primerjavi z drugimi strokovnimi delavci slabo stimulirali. Ze sama ugotovitev, da strojniki zaupamo stroj v vrednosti 40 milijonov ali še celo več dinarjev, da računamo, da bo takšen stroj nadomestil delo tudi do 200 delavcev in da znaša npr. najemnina za tak stroj urno 10.000 dinarjev, da pa prejme strojniki pri takšnem stroju urno akontacijo na osebni dohodek v višini 160 dinarjev, je dovolj zgovorna. Ce smo kritični do teh podatkov, potem lahko ugotovimo, da je to absurd, ki je lahko škodljiv. Večkrat je slišati, da strojniki zaslužijo mesečno 50 do 60 tisoč dinarjev. Toda nihče pri tem ne pomisli, da ne prejmejo tega za 208 ur mesečno, ampak da je tu vključenih tudi do 100 nadur.

Razen tega, da je treba osnovne akontacije primerno zvišati, je nujno sprejeti takšne stimulativne oblike nagrajevanja strojnikov, ki bodo omogočile, da bodo strojniki nagrajevani predvsem za čim večje število obratovanih ur s strojem, za čim boljši efekt s strojem ter za čimboljšo vzdrževanje stroja. Menim tudi, da bo treba najti poseben način nagrajevanja tistih strojnikov, ki se bodo izkazali še kot posebno prizadevni in disciplinirani. Ce bo takšen strojniki, ki bo npr. izpolnil vse pogoje, prejel mesečno tudi od 80.000 do 90.000 mesečnih dohodkov, nam ne sme biti tega žal, saj vemo, na npr. v inozemstvu dosežejo najboljši strojniki tudi prejemke inženirjev in celo oseb na višjih delovnih mestih.

S praviim stimuliranjem strojnikov nameravamo doseči tudi to, da bomo pridobili čimveč novih strojnikov in v končni fazi bomo, kot že rečeno, tudi izvršili med njimi selekcijo, tako da bi lahko obdržali res najboljše strojnike.

● Akcija strokovnih služb, organov samoupravljanja in političnih organizacij

Naloge, ki smo jih prevzeli in deloma tudi že zastavili, so tako obsežne in važne, da ne moremo pričakovati uspeha samo od dela strokovnih služb na centrali in organov samoupravljanja podjetja, ampak morajo čimprej prisločiti na pomoč predvsem vodstva in organi samoupravljanja poslovnih enot ter politične organizacije v podjetju. Vemo, kaj je treba napraviti, kako se lotiti teh problemov, sedaj je samo še dolžnost vsakogar, da izvrši svoje. Mislim, da nimamo časa, niti ni potrebno še posebno prepričevanje, akcija se je začela, moramo jo samo pravočasno in pravilno dokončati.

ANTON MARTINSEK

V POKOJ

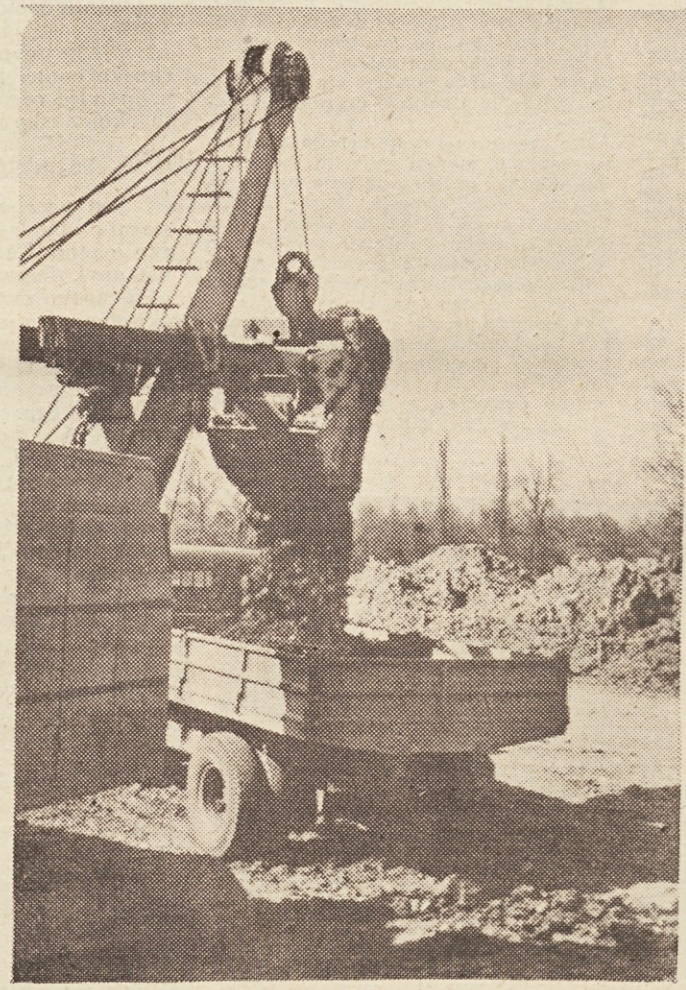

Pred dnevi je stopil v pokoj zaslužni član našega kolektiva Viktor Nerat. Tovariš Nerat je bil rojen v Zgornji Savinjski dolini 15. 10. 1899. Izučil se je za ključavničarja in tako se je začela njegova pot, kot sam pravi, po naši lepi domovini.

Leta 1944 ga že najdemo v Slandrovih brigadah, kjer sta skupaj z ženo preživela marsikatero lepo in tudi hudo uro. Najhujše borbe je doživel v Metliki, kjer so jih napadli ustaši in Cerkezli, ter pri Stični, kjer sta se z ženo komaj rešila iz obroča Nemcev in belogardistov. Takih doživetij je bilo še mnogo, toda kdo bi o tem še govoril, je dejal tovariš Nerat (skromno kot vedno. Tov. Nerat je delal v kovinskih obratih že 6 let, prej pa je bil zaposlen pri gradnji hidroelektrarne na Mariborskem otoku.

Cepprav se dobri kapljici ne odreče, je bil pri delu ves čas priden in vreden. Sedaj bo doma pomagal ženi pri gospodinjstvu in sekal drva. Rad pa se bo tudi spominjal kolektiva, kjer je preživel vrsto let.

Tov. Neratu želimo, da bi še dolgo let ostal čil in zdrav.

Kako bi bilo, ko bi morali delati »na roke«. Zato varujmo stroje!

V London

Zapiski udeleženca
strokovne ekskurzije v
London tovariša
Lipovca

Tisti dan, ki je bil določen za odhod, je termometer prvič zdrknil pod ničlo. Zjutraj je tako kazalo, da se je zima neoficijsko začela in da potovanja na sever Evrope ne more obetati nič kaj prida. Opoldne je sicer toplo sonce take slutnje že demantiralo, pa vendar je bilo v senci kar hladno in kar instiktivno sem zavihal ovratnik, ko je za vogalom še malo povleklo.

Pri vlaku smo se zbrali bolj točno kot navadno, saj so nekateri prišli že kar pol ure prej. Se le ni prikradla kaka pomota ali kaj nepredvidenega? Pa vendar, pomota se je zgodila, taka običajna, da je namreč ekspresni vlak zamudil, pa ne le 10 ali 20 minut, skoraj celi 2 uri, kakor da bi se prebijal že skozi zasnežena nepreorana področja. Kako bo le takrat, ko bo res padlo nekaj snega? Življenje pa teče kljub temu naprej, niti posebnih pospeškov niti take zamude ne vplivajo nanj.

Ljubljana je že ostala za nami, tudi pri carinskih pregledih ni nihče doživel živčnega zloma, saj nam naša »matica« (primerjava nima nobene zveze z čebeljo matico in troti, čeprav je po zunanem videzu včasih taka), le onstran meje še ni izročila tiste devizne »mase«, s katero je vsak udeleženec prosto razpolagal — tri dolarje. Ker torej ni bilo finančnih težav, ni moglo biti niti carinskih, niti na tej, niti na katerikoli drugi meji, ki smo jih pozneje prekoračili. K sreči nas na drugih mejah niso vprašali, koliko nosimo s seboj.

Mimogrede smo bili že v Beljaku in da nismo na neki neznani postaji pred Badgestenom čakali več kot uro, menda se je na progi pred nami nekaj pripetilo, ne bi niti zapazili, da je na Badgestenu res kakih 10 do 15 cm snega. Tu se je torej zima že res začela. Pa vendar ni bilo zapaziti še nobene gneče smučarjev v vlaku in tudi le redki so iz vlaka izstopili. V Salzburgu bi šlo na meji tako kot že prej, da ni nekdo iz nerodnosti izdal, da prihaja zadaj še kakih 90 Jugoslovancev. Nenavadni množični vdor Jugoslovancev na nemška tla je pa le vzbudil pri carniku

občutek osamljenosti, sicer je težko razumeti, zakaj je tako zavpil: »O du lieber Gott, 90 Jugoslowen, was ist den eigentlichen los?« Pa ni bilo nič »los«, ker so bili vsi videti pohlevni, le tu in tam je kdo prestavil težko potovalko in ko mu je »Fric« pritisnil štampljko na potni list, je že smuknil na kolodvor, da bi si čimprej poiskal primeren kot v novem vagonu. Pravo potovanje je bilo šele pred nami in se je bilo treba podvizati.

Tu smo tudi zamenjali vagona tako, da smo prešli v turistične spalnice. Čeprav od Salzburga do Münchena ni posebno daleč, že malokdo pomni, kako smo prišli in kako odšli Münchna. Kot bi trenil, smo se umirili na ležalniki, padel je le še kak domač vic in že se je začela simfonija smrčanja. Igralo jo je ubrano 6 dradisovcev v enem kupeju. Igrali so enakomerno in brez not. Nihče jim ni registriral, da igrajo na javnem mestu, saj so bili sami avtorji.

Ko se je zjutraj zdanilo, smo bili že daleč v nemški deželi, nekje ob velikem Renu, kjer so pluli nešteti vlačilci in tovarne ladje. Reka je bila videti umazana in od velikega prometa močno vzvalovljena. Vrstili so se neznani pa tudi kateri znani kraji, šli so iz enega industrijskega področja v drugo. Tu pa tam smo srečavali na drugem tiru tovarni vlak, na katerem so bili izvršeni novi Taunusi v vseh mogočih barvnih odtenkih. Pozneje, ko smo zašli v ožino Rene, Lorelei, so postala mikavnejša lepa turistična mesta izvršena ob strmih pobočjih globoko vklesane struge reke Rene. Tudi tu ni manjkalo zanimivih srednjeveških gradov, ki so, kakor je bilo vide-

ti od daleč, še kar dobro vzdržani. Zaman smo iskali ruševine, ostanke zadnje vojne, kaže, da so jih dobro pospravili.

Tudi v Kölnu ista panorama. Mogočno železno konstrukcijo kolodvora obdajajo same nove stavbe. Na znameniti kölnski katedrali, ki je v neposredni bližini kolodvora, ni več videti sledov minule vojne. Kaže, da je že vse pozabljeno. V Kölnu menda prebivalci nikoli ne vidijo čistega neba, saj se področje dimnikov širi še daleč izven mestnega področja. Ko so tovarniški dimniki že pojenjali in je nebo postajalo bolj čisto, so se ob progi vse bolj pojavljale travnate površine.

Namesto umazanih tovarniških in rudniških naselbin, so se pojavile osamljene, značilne holandske kmetije. Še malo in vlak se je ustavil na obmejni postaji Venlo. Vstopili so pisano okinčani holandski cariniki in stražarji. Formalnosti so bile kaj hitro opravljene. Ugotovili smo, da se najprej sporazumemo prav tedaj, ko ne poznamo niti besedice jezika. Z nekaj energičnimi gibi smo dali vedeti, kakor se temu srbski reče »ništa«, kajti takrat odneha še tako uporen nadležnež. Menda so Holanci že na to navajeni. Govorili so nekaj pa jih nihče ni razumel, nekdo med nami je tudi rekel nekaj, kar sploh ni sodilo v pogovor in vse je kazalo, da smo se razumeli. Cariniki so se nasmejali in odšli, kakor da so svojo dolžnost dobro opravili.

Vlak se je premaknil in zdrveli smo po nižavju, med zelenimi pašniki. Namesto običajnih meja smo opažali vodne kanale, nekje čisto ozke, drugje že široke, kot male

in nazaj

reke, po katerih so pluli čolni in večji vlačilci. Vse je prepleteno z vodnimi kanali. Prišli smo v deželo, kjer je voda problem številka ena. Zdi se, kakor da vsa dežela plava na tej vodi, saj zadošča že rahel ubod z lopato in že si v talni vodi. Kakšen problem postavlja to domačinom, ni težko uganiti.

V naslednjih dneh smo obiskali tudi nekaj gradbišč v Rotterdamu in Amsterdamu, povsod isti problemi, ki pa za tamkajšnje gradbince niti ne predstavljajo nekaj izjemnega, izjemno je, če ne nalete na takšno vodo. Prišli smo v deželo, kjer se vztrajno bore, da bi vodi oteli čimveč zalite površine. V tej zagrizenosti imajo veliko uspeha. Doživljajo tudi strošne poraze, vendar jim ti dajo le novega poguma za še bolj vztrajno delo.

Iz vlaka tudi opažamo poleg posameznih kmetij razmeroma velike steklarne. Pozneje smo zvedeli, da v teh steklarnikih gojijo poleg zelenjave predvsem razne vrste rož. Kaj kmalu se bomo prepričali, da Holanci neizmerno ljubijo rože, gojijo vse vrste, ne samo znamenite tulipane, vse so jim enako drage, tudi bodljikavih kaktusov vseh vrst in oblik ne manjka. Nismo videli okna niti notranjosti zasebnega niti javnega lokala, v katerem ne bi bila vsaj majhna vazica okusnega cvetja ali zelenila. Povsod cvete, tudi poleg skromne prodajalke v trgovini z živili in enako v hotelski sobi. V tem poznem jesenskem obdobju so prevladovala take, pretežno rumene barve, v raznih odtenkih, podobne našim marjeticam, oziroma kresnicam. Mnogi so jih tudi kupovali na javnih stojnicah.

Ob takih ugotovitvah smo z nekajurno zamudo prispeli na naš prvi cilj Rotterdam. Bila je sončna sobota popoldne, ko v mestu nihče ne dela. Tega dne smo kosilo pospravili kar tako, da smo nekoliko olajšali potovalke. Po hitri orientaciji pred polodvorom, smo se za kratek čas podali na kratko pašo za oči v neposredni bližini kolodvora. Izpustili smo »matico«, da uredi vse potrebno za nastanitev. Pozneje smo zvedeli, da tudi to ni bilo lahko niti enostavno. Pa vendar je »matica« to uredila tako, da so bili vsi zadovoljni. Zadovoliti pa 90-članski kolektiv, ki je sestavljen iz vseh jugoslovanskih narodnosti, ni bila lahka naloga.

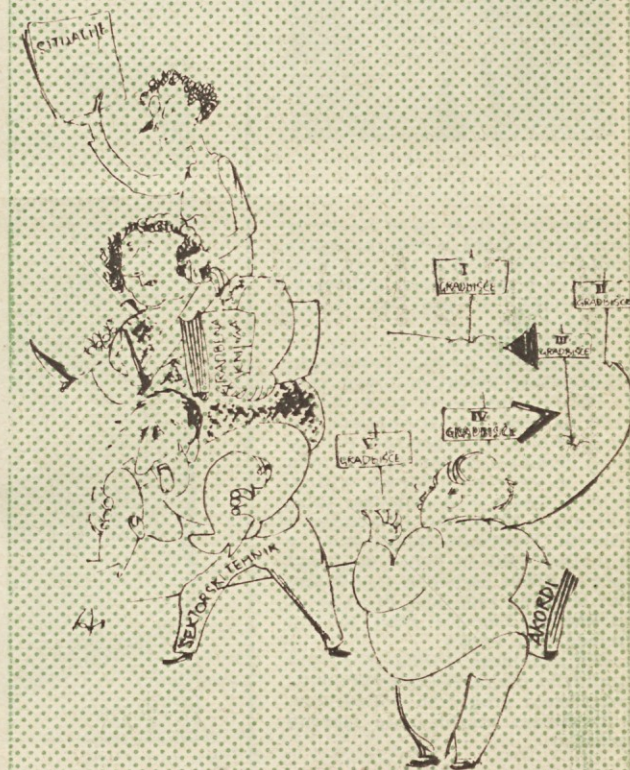
(se nadaljuje)

»Mejdnš, France, razloži mi tole: isto cesto delava in pod enakimi pogoji, a ker se iz različnih enot imava različne prejemke?«
»Ves, Stefan, temu so verjetno krive lopate. Naše so večje in zato več zagrabijo...«

»Francelj, kaj pa iščeš tam spodaj?«

»Pa ga res ne razumem, zakaj si še mene noče naprtiti?!«

Polde iz Skopja pozdravlja vse prijatelje in znance, ter pravi, da se ne boji ne volkov ne ključev...

»GRADISOV VESTNIK« ★ Stran 5

Rotterdam — takšne so značilne fasade hiš

Rotterdam — pogled na del пристanišča

Barvna obdelava prostora

(Nadaljevanje)
Po predavanju arhitekta E. Berlunda

Vsaka obdelava prostorskega okolja je odvisna od:
— funkcije prostora,
— velikosti in oblike prostora,
— opreme prostora in
— individualnega okusa.

Na tem področju barvne obde-

lave ne obstajajo neka pravila ali recepti, ker pač hoče vsak oblikovalec interieura dati prostoru nek lasten izraz. Tako išče nekdo v svetle izraze, drugi živahnost in barve, tretji umirjenost itd.

Ne glede na to mora vsak oblikovalec upoštevati funkcijo in obliko prostora, možnost razsvetljave in pa seveda materiale, ki so mu na razpolago. Kakšne površine moramo oblikovati?

a) to so površine, ki dominirajo: stene, strop, tla.

b) srednje močne površine: pohištvo, zavese, pregrinjala.

c) majhne površine barvnih akcentov in dekorativnih predmetov.

Barvni izraz dajejo prostoru prvi dve skupini, to je površine, ki prevladujejo po svoji velikosti ter dajejo prostoru karakteristični barvi in psihični izraz.

Osnovno vodilo pri barvnem oblikovanju površin je pravilen odnos med močnimi in svetlimi barvami. Močne barve izstopajo in pritegujejo pozornost, zato naj bodo razporejene na majhnih površinah in obratno, svetle barve, ki stoje ob močnih nekoliko v ozadju, naj bodo v večjih površi-

nah. Pozabiti ne smemo, da se stopnja intenzivnosti močnih barv veča s površino ploskve. Prav tako ne smemo postavljati temnih ploskev na stenah, kjer so okna, temveč njim nasproti.

V stanovanjih želimo običajno mirno barvno okolje, ki naj pomirja in sproščeno vpliva na stanovanca po napornem delu. Prav tako stremimo po enotnem vtisu celote in ravnotežnem barvnem izboru, kar pa narekuje majhen barvni izbor. Če se odločimo za obdelavo prostora v istem barvnem tonu z isto ali različno stopnjo svetlosti, dobimo sicer mirno, a lahko tudi dolgočasen izraz, ki ga odpravimo tako, da damo v interieur nekaj močnih barvnih akcentov.

Lahko se poslužimo različnih barvnih intervalov s tem, da damo enemu intervalu večjo barvno moč kakor drugemu. Tako obdelan prostor je živahnejši.

Tretja možnost pa je, da uporabimo več barvnih tonov iz istega barvnega področja z vkompniranjem primerne barvnega akcenta. Za vse pa je važno, da kontroliramo kontraste glede na stopnje svetlosti.

Vedeti moramo, da moramo pričeti z barvnim oblikovanjem na tistih površinah, katerih izbor je najmarjši, kajti k temu bomo lahko našli ustrezni izbor v drugih materialih, v katerih je izbira večja. Lažje bomo npr. prilagodili barvo sten prevleki foteljev ali kavča, kakor pa obratno. Upoštevati moramo efekte vzorcev, ki so lahko tudi stoli, rože ali podobno ter vzorci na tekstilu. Prav tako je važno število vzorcev in odnosi med njimi. Zato ne vključimo v majhnih stanovanjih v barvno obdelavo prostorov vzorcev, pa bodosi da so ti na tapetah, prevlekah ali pregrinjalih. Funkcionalni akcent zavese igra važno vlogo pri oblikovanju prostora, kajti zavese blaze svetlobni kontrast med interieurom in steno ter izločajo svetlobo. Zato naj bodo ali zelo svetle ali bele.

Barvni akcenti so običajno sadje, cvetje, slika na steni ali plastika na podstavku. Nikakor tudi ne smemo pozabiti na človeka, ki biva v prostoru, ker predstavlja s svojo obleko in temperamentom tudi on prav tako živ akcent okolja, v katerem živi.

Ing. Milan Arnež

Mijo Biškup

Jože Logar

Janez Tehovnik

V poslovni enoti Zalog sta umrla dolgoletna člana našega kolektiva Mijo Biškup, roj. 5. IX. 1932, kvalificiran tesar in Janez Tehovnik, roj. 24. IX. 1901 prav tako kvalificiran tesar.

Pred kratkim se je na avtocesti v Grosuplju smrtno ponesrečil član našega kolektiva Jože Logar.

Pokojni Jože se je rodil 17. III. 1932 na Peči pri Grusupljem. Izhaja iz siromašne družine. Pri našem podjetju se je zaposlil leta 1956, in sicer na avtocesti v Grosuplju. Pozneje je delal kot skladiščnik v Hrastniku in končno v Obratu gradbenih polizdelkov v Ljubljani. Bil je dober družinski oče in dober gospodar. Polnih šest let je gradil svoj dom, ki ga pa ni dokončal. Zapušča ženo in dva mladoletna otroka.

Od pokojnega Jožeta se je poposlovalo preko 60 članov kolektiva Obrata gradbenih polizdelkov.

Družinam umrlih naše iskreno sožalje!

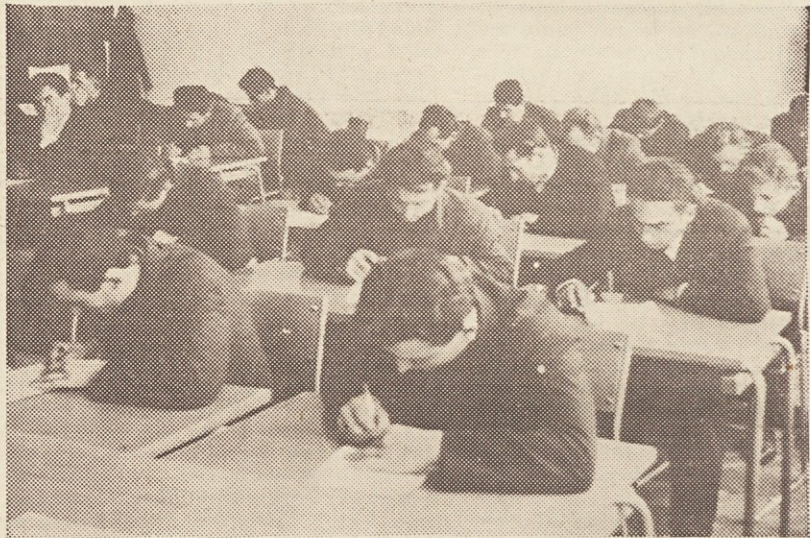
Približala se je zima z vsemi neprijetnostmi za gradbene delavce. V hudem mrazu primitivno postavljena peč zaleže le malo

Vagoni morajo biti prazni tudi ob nedeljah

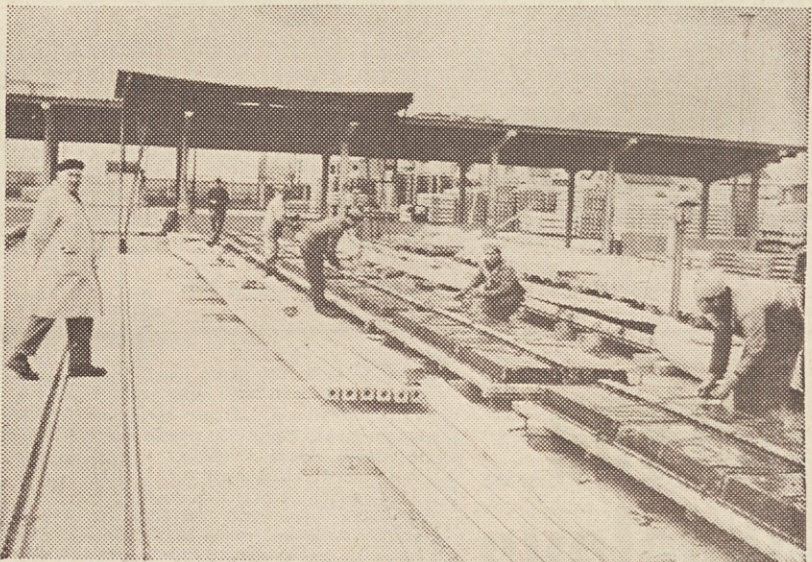
Obiskalo nas je 35 inženirjev in tehnikov gradbenega podjetja »Rača« iz Beograda. Šef poslovne enote obrata gradbenih polizdelkov dipl. ing. Branko Vasle razpravlja z udeleženci o poteku del

Naši zidarji in tesarji pri polaganju strokovnega izpita

Veselo razpoloženi so drug za drugim prihajali tečajniki, člani delavskih svetov na seminar, ki ga je organiziral center za izobraževanje na Pohorju

Kljub mrazu se dela v obratu gradbenih polizdelkov opravljajo nemoteno dalje

PLANSKI BAROMETER ZA NOVEMBER

A. Uspeh podjetja

Novembra je izvršilo podjetje skupni mesečni plan s 107 %, gradbeni plan s 108 %, obrtniška dela pa z 98 %.

Letnega skupnega plana je izvršeno 97,3 %, ali za 5,7 % več, kot je planirano, letnega gradbenega plana pa je izvršeno 97,4 %, ali za 5,9 % več, kot je planirano za 11 mesecev.

B. Uspeh gradbenih enot

Gradbišča so novembra izvršila skupni mesečni finančni plan s 106 %, gradbeni finančni plan s

108 %, plan obrtniških del pa z 98 %.

Od skupnega letnega plana so gradbišča dosegla 95,7 %, ali za 4,2 % več, kot je planirano, letni gradbeni plan pa je izvršen z 97,4 %, ali za 5,9 % več, kot je planirano za 11 mesecev letošnjega leta.

Skupni finančni plan so presegla naslednja gradbišča: Maribor za 10 %, Jesenice za 5 %, Ravne za 7 % in Zalog za 11 %.

Plan gradbenih del so presegla naslednja gradbišča: Ljubljana za 4 %, Maribor za 10 %, Jesenice za 17 %, Ravne za 0,4 %, Zalog za 7 %

in Kranj za 6 %. Izpod gradbenega plana sta gradbišči Celje za 2 % in Koper za 5 %.

C. Uspeh obratov

Obrati so kot celota izvršili mesečni plan s 112 %, letnega plana pa so dosegli 102,6 %, ali za 10,8 % več, kot je planirano v letošnjem letu za to obdobje.

Mesečni plan presegajo obrati: SPO Ljubljana za 1 %, KO Ljubljana za 7 %, KO Maribor Studenci za 15 %, LO Skofja Loka za 25 %, OGP Ljubljana za 17 % in Projektivni biro za 31 %.

A. GRADBIŠČA:

Planski pokazatelji:	Skupaj Gradis	Skupaj gradbišča	Ljub.	Maribor	Celje	Jesenice	Ravne	Zalog	Koper	Kranj	Skupaj obrati	SPO Lj.	KO Ljub.	KO Mar.	LO Sk. L.	OGP Lj.	Projekt. biro
1. Skupni finančni plan	91,57	91,5	92	91	92	90	94	90	90	92	91,8	93	89	92	91	93	91
plan v % za čas realizacija	97,30	95,7	91,3	99,9	89,7	94,2	100,7	99,9	89,2	89,9	102,6	93,9	94,9	103,9	113,4	108,9	113,9
od I.—XI. 1963 + — v %	+ 5,73	+ 4,2	— 0,7	+ 8,9	— 2,3	+ 4,2	+ 6,7	+ 9,9	— 0,8	— 2,1	+ 10,8	+ 0,9	+ 5,9	+ 13,9	+ 22,4	+ 15,9	+ 27,9
2. Plan gradbenih del	91,57	91,5	92	91	92	90	94	90	90	92	91,8	93	89	92	91	93	91
del v % za čas realizacija	98,90	97,4	96,4	99,7	89,7	103,5	94,3	96,4	85,5	97,6	102,6	93,9	94,9	103,9	113,4	108,9	113,9
od I.—XI. 1963 + — v %	+ 7,33	+ 5,9	+ 4,4	+ 8,7	— 2,3	+ 15,5	+ 0,3	+ 6,4	— 4,5	+ 5,6	+ 10,8	+ 0,9	+ 5,9	+ 13,9	+ 22,4	+ 15,9	+ 27,9
3. Realiz. plan obrt. del v %	98	98	89	111	98	39	128	120	111	77	105	86	107	112	110	115	134
4. Realiz. planirani produkt v %	105	105	106	103	90	135	96	93	98	98	105	86	107	112	110	115	134
5. Realiz. plan, doh. (din/h) v %	101	99	100	99	101	100	111	101	85	85	105	97	108	106	116	102	110

PREGLED PLANSKIH POKAZOVALCEV IN REALIZACIJE PO ENOTAH ZA NOVEMBER

B. OBRATI:

Kronika

1963

Kakor nam ure počasi minijo, leta nasprotno se hitro vrtijo; malo pomladi — poletje je mimo, kratka jesen — pa dobili smo zimo! Konec je leta, nazaj se ozrimo, naše račune spet enkrat sklenimo, kaj se med letom nam vse je zgodilo, tukaj podaja se kot poročilo:

Najprej statut smo marljivo česali, kjer bi zakone naj svoje skup zbrali, pa smo hiteli, neutrudno drveli, zraven pa vsega le nismo zadeli! Komaj »začasnega« smo si sprejeli, mnoge smo kritike nanj doživeli! Bili smo prvi — v tolažbo nam bodi, ko nas obirajo z vnemo povesodil

Novi statut nam vsebuje pravilo: »Vsakdo po delu dobivaj plačilo!« Skozi vse leto smo probe vršili, v praksi za novi sistem se borili; mnogo kriterijev smo si izbrali, da bi načelom ne nasprotovali; vendar še vedno tako se obrača: da za premnoge najljubša je plačal

Nasi so stroji že bolj veterani, v letih minulih v podjetju nabrani, niso več novi in često v okvari — to nam pa vse v produktivnost udari. Zdaj smo sklenili: več sredstev v [opremo] Spiske pripravljamo, zraven pa vemo: Dokler denarja ni — ter so mašine, ko si ga pa nabral — roba izginel

Kot nam »bazen« je doslej bil naš [motto], videli smo, da je često v napoto, da nas ovira, smo kmalu spoznali, pa smo si delo po »fazah« izbrali! Kakor se pametno stvar tudi kuha, zanjo v enotah ni dosti posluha, zgleda, da bolj so za stare navade; boljše je izza gradbiščne ogradel

Močno centralo smo vsi zaželeli, jačati službe smo mnoge začeli, pridno od kraja iskali smo tiste, ki dopolnili plačilne bi liste, vendar težko si dobiti je prave kadre, da prišli bi res do veljave, kajti edinice takih ne dajo, nam pa rešitev ni — če nič ne znajo!

Vsi smo želeli »pripravo si dela«, da bi koristna zares zaživela, da bi spoznanj poldruge dekade let in izkušenj prenesla na mlade. Že so uspehi tu, tudi priznanja, vendar enote le nekaj odganja: Zraven »priprave« — kot zoprni tvor spremlja izgradnjo: vsevid — [kontrolor!]

Za »komercialo« smo vsi se razneli, vse bi naenkrat zdaj radi imeli: trg in tržišče, nabavo in delo, cene primerne, bilanco uspelo! Kadar po trudu do posla le pride, rado se mimo principov zaide: kakor se vsak komerciala oklepa, samo pogodbo le šef si rad sklepal

Služba »finančna« po svoji naravi mora skrbeti, da gmočno smo zdravi, da se nam plača vse, kar se napravi, da nas kontrola nekje ne zadavi. Kakor ta skrb nam je vsem [razumljiva], često se najde pogodba varljiva, često za dobre odnose in zveze — sprejmemo tudi nekritične obveze!

Če pri naštetih službah uspeli, v »kadrovske« nismo v črno zadeli, jasna nam tukaj delitev ni dela, služba sprašuje se — kaj bi počela? Vsaka enota resor si ta varje, kliče te le — kadar rabi zidarje. Mi pa le radi bi bili nosilci kadrovske službe te — ne pa gasilci!

V »splošni« spomladi lepo smo pričeli v marcu gotovo smo statut že imeli, skupaj s pravilniki zakonodaja naša bila bi končana od kraja. Pa ga polomil je naš sekretar, bolj kot principe je cenil denar, on je odšel in mesto njegovo hitro zasedli z osebo smo novol

Končno za vse zanimivo je »razvoj«. [»razvoj.«] Kam naj podjetje usmeri svoj boj, kaj naj razvija in kaj pospešuje, kje ga država predvsem potrebuje! Vse proučili smo, smer nakazali, poleg programa se sredstev smo bali, zdaj nam pa manjkajo — kot [ponavadi] za izvršitev sodelavci mladi!

Kaj pa edinice naše, obrati, mar se bo dalo bodi kaj nabirati? Ali med letom so kaj naredili, da bi v tej kroniki se proslavili, ali pa v želji, da več bi dobili, linijo firme so mično krivili? Mislím, da bil bi le šibek kronist, če bi ostajal tu prazen nam list.

Vodstvo Ljubljane vsa zadnja je [leta] z vrsto problemov zavrtih opleta: stara mu dela slabijo uspehe, ostro nadzorstvo odkriva mu grehe. Pa za rešitev so tole sklenili in so dosledno tako naredili: Da iz zadrege rešilo se bo: kar bomo delali — bodi dragol

V Celju so bili bolj take nature, da so ljubili številne nadure, pa so objekti še dobro prevzeti ob obračunu pričeli kopneti. Vzroke potem so povesodi iskali, svoje napake le redko priznali. Morda pa vendar bi bolj orali, če bi zaupali — več komerciali!

Maribor kraj je največje enote, ki nam ni delala nikdar sramote, mnogi objekti zgrajeni, doorane širom so naše republike znane! Ves ta uspeh pa nam tudi odkriva složnost in čili polet kolektiva! Naj bo še dalje tak, slavo si spleta, geslo pa bodi mu: gor kvaliteta!

Ravne so letos nam dosti odkrile, ko železarno so novo gradile, videli smo, da je GRADIS le sila, ki ne plaši ga obseg naročil! Tri so enote v pomoč prihiteli nase so delno obveze prevzele, nas le zanima, kako kaj dobičke se bo delilo na štiri mošnjčke?

Zalog preživlja se v senci Ljubljane, kadar ta sita je — njemu kaj kanel! Gradnje pa vendar zagrabi! zna [smelo], nima problemov, spozna se na delo! Kakor so kadrovske šibke in mali, dosti objektov so že sezidali! Ker, kot rečeno, bolj v senci stojijo, včasih predpise si sami krojijo!

V Kranju problem finančne narave poleg odnosov sivihi so glave, novega šefa zato smo izbrali, da bo napravil red — pričakovali! Ni razočaral nas, hišo je uredil tudi dobička je nekaj prištedil, ko pa nas rešil je hude zagat, s koncem je leta — pokazal podplatel

Za Jesenice je skoraj pravilo, da pričakujemo bero obilo, da se ponovno pokaže nam spet, kaj vse pomenita polja in red! V taki smo veri še cesto jim dali, da bi še tukaj se dobro skazali — pa so izdali nas stroji in zima — cesta pa čaka — da menja se klimal

Koper nam hišice, luko zdaj zida, prve poceni so, druge nič prida, kar smo slovesa pri enih dobili, skoro pri luki bi ga izgubili! Bodi vodilo za to: kvaliteta, pa se lahko nam še posel obeta, ker nam je znano: iz Kopra s težavo kader premeščaš na večjo daljavo!

Skopski potres nam je sredi poletja skoro pripeljal dejavnost do vretja, v naglici skupaj ekipo smo zbrali, da bi brezdomcem čimprej pomagali. Niti nam mesec pet ni minilo, že je podjetje nalogo izvršilo, zdaj pa premišljamo, komu priznanje vse dodeliti za tako dejanje?

Lesni obrati v pretekli sezoni z dinarji šarili so kot baroni sredstva med letom so krepko delili, kot industrija v register stopili. Zal perspektiva onaprej ni priročna, zopet obeta vremena oblačna, če hlopopine ni — žaga ne dela — vreča z denarjem bo hitro skopnela!

Na betonarni minilo je leto, bila deviza: Čimveč prejnepeto! Pa so se v hmeljske drogeve zagnali, v proge železniške s strehe na hali, vse so napravili, vsem dokazali, da smo jih dobro za delo izbrali! Eno le muči nas, eno nas davi — kdo nam montažo zdaj gradnjo [napravi?]

Skladno s statutom Kovinski obrati sami pričeli so zdaj poslovati, mladega, bistrega šefa dobili in so pogumno se dela lotili. Bodi pri poslu jim tole vodilo: kratki so roki ugleda merilo, kar se konča kvaliteto čimprej, tudi obratu bo dosti ceneje!

*Maribor davno ima že obrate, mnoge nabrali so skušnje bogate: ko industrija se strojna še ustvarja, gradbene stroje obrat nam podarjal! Ko pa tako se razvija mu delo, eno bi vendar nas krepko bolelo: če bi naenkrat v tej slavi in sili lastni remont kar tako pozabili.

Strojno prometni obrati skrbijo, da se mašine nam v redu vrtijo, da na gradbiščih ni kramp in lopata več nam edina oprema bogata! Zraven pa eno naj bo še pribito, ko se nabirajo pudi v korito: Stroje je vse le podjetje kupilo, fonde pa zopet bo nove dobilo!

Zdaj nam ob koncu biro še ostaja: s kadri se mlajšimi krepko oplaja, stare po malem tako do pokoja bodo pririnjili skoro brez boja. Nam pa le nekaj pri tem še ni jasno, ko o dohodkih vzdihuje se glasno: kje so le vzroki da od projektive nihče ne mara več operative?

Vse smo edinice v glavnem obrali, zdaj se prnimo ponovno k centrali: »Stari« dopolnil je petdeset let zraven na čelu podjetja deset! Kakor na znotraj v smislu celote skuša ustvarjat številne enote, borbo neutrudno začinja takoj, ko je na tehničnici firme obstoj!

Dosti nerad kompetence drobil je, vedno za močno celoto se bil je; vsakemu rad je priznal po zaslugi, vendar ne to — kar storili so drugi. Rad je dajal — toda vedno le tisto, kar je zaslužno bilo in čisto — pa nam je jasno: za take nazore vedno ni našel vsestranske podpore!

Ko nam že firma postaja velika, tudi statut že pozna »pomočnika«. Krepko pomaga v tej shemi naš Jože vendar naekrat ne more iz kože: tukaj zdaj, tamkaj z ukrepi posega, včasih pomore nam — včasih nas [zbega!]

Važno pri tem je — naj ve se povesodi v firmi politika ena se vodi!

Znanje enotam direktno priliva novo formirana — operativa! Vodi jo stari lisjak — inženir Alfred Peteln — naš večni kurir! Vedno na poti je, vsi ga poznajo, često pomaga, ko dalje ne znajo; če pa ga vendarle včasih zamoči, najde si pot — da iz kaše ven skoči!

Gričarja Janeza naglica dela čisto je v tirnice svoje ujela, vedno nam piše in vedno diktira drugi del šihla nam telefonira, nič se ne zmoti — je vedno na preži, vsak si dogodek takoj zabeleži! Vendar na nekaj je čisto pozabil: letni dopust še prav nič ni izrabil!

Če si je kdo že zaslužil priznanje, Ravnikar ne bi smel bit' brez [kolajnel] Vestno in vztrajno si službo ureja, firma lahko se uspehov nadeja, vedno še nova področja odpira, vse sistematično mehaniziral! Nam pa je vendar skriptosten ta svet: Več kot je strojev — še več je deklet!

Nov sekretar iz kontrole prihaja pa se mu nudi zdaj zakonodaja: vse naj pregleda do golih obisti, naj nam predpisi se vodijo čistil! Če pa bo zraven primerno ostrino znal pokazati še za disciplino, mislimo vsi, da zadeli smo pravo, ko smo mu dali visoko veljavol

Naš sindikat je predsedstvo spremenil, delati dobro za vse se namenil: vedno predlagati priporočila, ki naj uprava bi jih izpolnila! Mi to pozdravljamo, saj le tako možen v podjetju napredek spet bo, zraven le eno bi proče želeli: ne več spreminjati — kar smo začeli!

Delanski svet še na koncu ostaja, njemu naj tudi gre hvala in graja; često je letos v Ljubljani zasedal, mnogo je kritik in hval nam povedal! Mi pa bi radi odločnih besed, radi bi v našem dagajanju red! Če nam želje te zagotovijo, dobro opravil bo svojo misijol

Zdaj pa ob letu nalijmo si čaše enkrat pogledjmo uspehe še naše, pa si želimo, da let brez števila naša bi firma ponosno gradila, da bi uspela, se krepko razvila, da kolektiv bi v celoto družil! Srečno želimo vsem! — to sporočilo bodi sedaj novoletno poščilo!

